

Lokaal Scenario Atelier: Deelregio IJmond Zuid- Kennemerland

Beverwijk

Datum: 14 januari 2020

Locatie: Gemeentehuis Beverwijk

Inleiding:

Dit is het verslag van de bijeenkomst in Beverwijk, 14 januari 2020. In deze bijeenkomst hebben inwoners verkend wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor de opwek van grootschalige zon- en windenergie in Beverwijk als onderdeel van de deelregio IJmond Zuid-Kennemerland. Dit is gedaan met behulp van scenario's en bouwstenen. De scenario's geven inzicht in de mogelijke keuzes en de effecten daarvan. De scenario's die zijn gebruikt, zijn: (1) maximale energieopbrengst, (2) kostenefficiënt, (3) nieuw energielandschap

De scenario's zijn gemaakt door de gemeenten, samen met onder meer de provincie, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energiecoöperaties, bedrijfsleven en de netbeheerder. Ze zijn een middel om met elkaar het gesprek aan te gaan.

Een bouwsteen bestaat uit een bepaalde techniek van energieopwekking (bijv. windmolens), op een plek (bijv. agrarische grond), onder een bepaalde conditie (bijv. langs de snelweg). De bouwsteen heet dan "windmolen op agrarische grond langs de snelweg".

De deelnemers hebben gesproken over de scenario's en welke bouwstenen hun voorkeur hebben. Per scenario hebben ze op de kaart van de gemeente aangegeven waar de bouwstenen kunnen komen en waar zeker niet.

In totaal hebben circa 40 mensen deelgenomen aan de bijeenkomst. De samenstelling van de groep was als volgt: raadsleden, bewoners en stakeholders (o.a. energiecoöperaties).

Vervolg

De opbrengsten van de lokale bijeenkomsten van de 29 gemeenten in de energieregio Noord-Holland Zuid worden verwerkt op een kaart. Hierop wordt aangegeven wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor duurzame energieopwekking. Deze kaart vormt de basis van de concept-RES. De concept-RES wordt voor vaststelling aangeboden aan het College van Burgemeester en Wethouders. Na vrijgave door het College worden raadsleden gevraagd naar hun wensen en bedenkingen bij de concept-RES. Ook de deelnemers aan de regionale en lokale bijeenkomsten krijgen de concept-RES toegestuurd en daarmee de mogelijkheid om hun mening te geven.

De concept-RES wordt besproken in regionale en lokale raadsbijeenkomsten, Statenbijeenkomsten en overleggen van de Algemeen Besturen van de waterschappen. Daarnaast zal in mei '20 een regiobreed Noord-Holland overleg worden georganiseerd waarin alle raadsleden, collegeleden, bestuurders, Statenleden, leden van de dagelijks en algemeen besturen van de waterschappen binnen de regio met elkaar in gesprek kunnen gaan.

De concept-RES wordt met alle wensen, bedenkingen en meningen van deelnemers voor doorrekening aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving. Als de energieregio groen licht heeft gekregen, wordt per zoekgebied onderzocht wat een concrete plek voor zonneweides en/of windmolens zou kunnen zijn. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden nadrukkelijk betrokken.

Inhoud:

Beschrijving van de scenario's:	3
Kansen, aandacht-en discussiepunten:	4
Gesprek over de scenario's en bouwstenen.....	5
Scenario banner:.....	7

Foto 1: Carrousel langs de drie scenario's

Beschrijving van de scenario's:

Specifiek voor de deelregio IJmond/Zuid-Kennemerland zijn drie scenario's opgesteld, namelijk: (1) Maximale energieopbrengst, (2) Kostenefficiënt en (3) Nieuw energielandschap.

Het scenario **Maximale energieopbrengst** richt zich op de maximale opwekking van duurzame energie en het besparen van CO₂. De belangrijkste uitgangspunten:

- Maatschappelijke opgaven zijn ondergeschikt aan de opwekking van duurzame energie en het besparen van CO₂.
- Op geschikte plekken is ingezet op grootschalige opwekking door zowel wind als zon en op restplekken wordt extra CO₂ vastgelegd door het aanplanten van groen.
- De afhankelijkheid van de import van energie is geminimaliseerd door de grote hoeveelheid opgewekte energie.

Het scenario **Kostenefficiënt** richt zich op afwegingen die het meest kostenefficiënt zijn. Het gaat hier om de integrale kosten van alle stakeholders. De belangrijkste uitgangspunten:

- Er ligt een grote nadruk op de kosten van het netwerk, waardoor opwekking en gebruik dichtbij elkaar liggen.

- De voorkeur gaat uit naar gebieden waar infrastructuur aanwezig is, of waar capaciteit is.
- Beleidsbeperkingen zijn leidend, zodat de procedures makkelijker kunnen verlopen en er geen aanpassingen aan de turbines of zonnevelden gedaan hoeven te worden.

Het scenario **Nieuw energielandschap** gaat uit van een nieuwe kijk op het huidige landschap. De regio is trots op zijn energieopwekking en besparing. De belangrijkste uitgangspunten:

- Men heeft opwekking een prominente plek gegeven in het dagelijks leven en op plekken waardoor de structuur van het landschap versterkt wordt.
- Door de plaatsing van turbines worden oude landschappelijke waarden benadrukt. Zonnevelden worden in stroken georganiseerd waardoor de structuur van het landschap intact blijft.
- De energietransitie zoekt koppeling met andere opgaves, zoals van biodiversiteit en water.

Kansen, aandacht-en discussiepunten:

Eén of meerdere deelnemers hebben het volgende gedeeld:

Kansrijke locaties in de regio IJmond Zuid-Kennemerland:

- Goed gebruik maken van de restwarmte van TATA Steel.
- Een windturbine plaatsen op het dak van TATA Steel.
- Zonnepanelen op de bedrijventerreinen van de regio.
- Zonnepanelen op land langs de A9, de groene ooststrand.
- Drijvende zonnepanelen in het kanaal, buiten de vaarroutes.
- Zonnepanelen op bij Aagtenpark/weg. Dit past bij het scenario 'Kostenefficiënt'.

Opmerkingen m.b.t. de rol van bewoners in de transitie:

- Particuliere en coöperatieve initiatieven moeten gestimuleerd worden door de overheid.
- Onze leefstijl moet energiezuiniger, belasting heffen naar energieverbruik.

Regelgeving en beleid:

- Er moeten subsidies komen om bestaande bebouwing te isoleren.
- Beleid moet gewijzigd worden zodat nieuwe gebouwen op de zonkant worden gebouwd, om maximale energieopwekking op dak te realiseren.
- Door het huidige provinciale beleid kan er bijna niets in Beverwijk.

Ruimtegebruik:

- Nederland zou helemaal opnieuw ingericht moeten worden.
- Waak voor conflicten met andere belangen en gebruiken, zoals recreatie en historische waarde/ culturele identiteit.

Techniek en innovatie:

- Zon op sportvelden ("opengaand zonnedak als er gesport wordt").
- Kernenergie als alternatief.
- Urban wind (kleine windturbines) als alternatief.

Financiering:

- Pensioenfondsen hebben de verplichting, maar ook de kans om de transitie te financieren. De deelnemers waren benieuwd naar waarom dit niet (in grotere mate) gebeurt?

Algemeen/Divers:

Sommige deelnemers uitten zorgen/stelden vragen over:

- Geluidsoverlast die wordt veroorzaakt door de extra schakelstations die nodig zijn voor de energietransitie.
- De schadelijke SF6 uitstoot door windturbines.
- Horizonvervuiling en geluidsoverlast van windturbines.
- De opslag- en infrastructuur vraagstuk als gevolg van de energietransitie.
- Is de besparing waarmee er gerekend wordt wel realistisch? We verbruiken alleen maar meer.
- Waarom enkel grootschalige zon en wind inzetten? Er zijn ook alternatieven zoals kernenergie en biogas.

De visie van de deelnemers op de opgave verschilden. Zo noemde een deelnemer de noodzaak van een grootschalige, centrale aanpak i.p.v. de decentrale, versnipperde RES -aanpak.

Andere deelnemers braken een lans voor een radicale transitie: de klimaat/energietransitie vraagt om een totale nieuwe inrichting van Nederland en een revolutionaire aanpak om dit te realiseren. We weten dat elke m² van Nederland reeds een bestemmingsplan heeft. Er moet dus “out of the box” worden nagedacht over de dilemma’s maar ook kansen die de energietransitie met zich meebrengt.

Ook werd er de vraag gesteld: hoe bereik je zo een belangrijke transitie met de rest van de samenleving?

Gesprek over de scenario’s en bouwstenen

Gesprek over de scenario’s:

De meeste deelnemers spraken zich positief uit over de uitgangspunten van het scenario **kostenefficiënt**. Er werd echter wel opgemerkt dat dit scenario het “NIMBY”-scenario is: dit betekent dat andere deelregio’s/regio’s zullen moeten opwekken voor IJmond Zuid-Kennemerland. Ook was een deelnemer kritisch over de filosofie achter het scenario ‘**Kostenefficiënt**’ dat de kosten laag blijven. “Als we het grootschalig aanpakken, dan is het misschien op lange termijn wel efficiënter dan het nu zuinig “doorakkeren” met het kostenefficiënte gedachtengoed.”

Een kleinere groep deelnemers was enthousiast over de mogelijkheden van het scenario ‘**Maximale energieopbrengst**’: we moeten denken in kansen. We weten dat we zullen moeten polderen, dus om wat te kunnen bereiken moeten we groot inzetten”. Dat leidde ook tot de vraag waarom niet alle bouwstenen worden benut bij maximale energieopbrengst.

Het scenario ‘**Nieuw energielandschap**’ biedt volgens sommige deelnemers positieve effecten, omdat het de beste win-win is voor alle partijen en betrokkenen. Het verrijkt de omgeving, koppelt met andere opgaven, houdt rekening met de bestaande landschapslijnen. Er werd echter wel opgemerkt dat dit scenario geen of nauwelijks bouwstenen bevat die in de gemeente Beverwijk komen te liggen, dus dat dit in principe Beverwijk’s NIMBY-scenario is.

Ook werd de opmerking gemaakt ‘doe lokaal wat kan en centraal (grootschalig) wat dan nog nodig is’. Belangrijk is ook een architectonische visie, sommige deelnemers vonden dat die nog wordt gemist. En in verband met de tijdelijkheid moet er goed gelet worden op de soms destructieve werking.

Gesprek over de bouwstenen:

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- **Zon op grote daken.** Daar is iedereen positief over. Wel werd opgemerkt: zijn de daken van de erg grote distributiecentra wel stevig genoeg voor zon? Hetzelfde geldt voor de daken van kassen.
- **Zon langs spoorwegen.** Wel kritische geluiden in de plenaire bespreking:
  - ProRail kan daar vanuit veiligheid wel mogelijk nee tegen zeggen.
  - Op deze manier verlies je het zicht/mooiheid van landschap vanuit de trein.
- **Zon op parkeerdaken.** Hiermee ook meteen energie opwekken voor oplaadpunt en opslag regelen. Ook hier kritische geluiden: vanuit hoogbouw kijk je dan tegen een spiegel aan.

Over gemixte bouwstenen:

- **Zon op gevels:**
  - Wel: dubbel ruimtegebruik en werken isolerend. Misschien niet overal, maar wel op de “lelijke” gebouwen die hiervan kunnen opknappen, op hoogbouw of op het stadskantoor van Beverwijk (als “voorbeeldfunctie”).
  - Niet: het aanbeeld van een straat/stad wordt erg eentonig. Ook reflecteren zonnepanelen en creëren ze zo een vervelend spiegeleffect (lichtflitsen).
- **Zon boven snelwegen:**
  - Wel: volgen van de bestaande lijnen in het landschap. En eventueel in combinatie met zon op geluidswallen.
  - Niet: het is niet aangenaam om continu in een tunnel te rijden.
- **Stelling van Amsterdam**
  - Wel: de Stelling van Amsterdam is op bepaalde plekken verwaterd. Zon/wind kan gebruikt worden om de lijnen te accentueren.
  - Niet: de Stelling heeft een historische waarde, die belicht moet blijven in deze tijd van mondiale spanningen en problematiek.
- **Zon op waterwingebied:**
  - Wel: oevers kunnen hiermee geaccentueerd worden.
  - Niet: dit zijn beschermde gebieden. Zeker met de toenemende aantal woningen in het gebied is er nood aan ruimte voor rust en recreatie.

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- **Zon in jong duinlandschap:** deelnemers vinden dat de kustlijn te mooi is om aan te tasten. Vooral in Beverwijk is er zo weinig kustlijn, dit moet onaangetast blijven.
- **Wind langs stadsranden:** Beverwijk heeft al een stadsrand met veel industrie. Daarbovenop wind (in Beverwijk specifiek en de deelregio in het algemeen) is niet wenselijk.
- **Zon op agrarische grond:** ondanks de grote aantal rode stickers, ontstond er wel een interessante discussie. Enerzijds is agrarisch land belangrijk, voedsel verbouwen is noodzakelijk. Anderzijds dienen boeren bij Natura2000 gebieden toch (deels) te verdwijnen. Dit scheidt kansen voor duurzame energie in combinatie met natuurontwikkeling. Een aanwezige agrariër gaf aan zelf voorstander te zijn van zon/wind op haar landbouwbedrijf. Verder werd gemeld dat er veel agrarische grond is langs snelwegen (de A9), die nu ongebruikt is. Dat is zonde, en scheidt kansen voor zon.

Andere opmerkingen m.b.t. de bouwstenen:

- Waarom geen drijvende zonneparken. Beperkte ruimte in deze deelregio, maar een dunne strook in het kanaal zou eventueel kunnen?
- Windturbine als icoon op het circuit: ondanks geen groene sticker, reageerden deelnemers wel positief op dit icoon tijdens de plenaire discussie.
- Er ontbreekt een bouwsteen: windturbines langs het strand en op de pieren.
- Zorg voor veiligheid van de windturbines, in 2050 waaien ze mogelijk om als gevolg van klimaatverandering (de steeds sterker wordende stormen).

*NB: de bouwsteen **wind in de duinen** (bouwsteen bij 'Maximale energieopbrengst') stond foutief niet op de scenario banner vermeld. Daarom is geen reactie opgehaald over deze bouwsteen.*

Scenario banner:

SCENARIO 1: Maximale energieopbrengst				
Bouwsteen	# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt	
Zon				
Zon op grote daken	5	0		
Zon op waterwingebied	1	2		
Zon op gevel	1	1		
Zon op parkeerplaatsen	3	0		
Zon op agrarische grond:	Rondom recreatie	0	3	
	Langs infrastructuur			X
	Langs spoorwegen	5	0	
	Rondom natuur	0	5	
	Langs bedrijfsterrein	2	0	
	Reserveringsgebieden			X
Zon op stortplaatsen	1	0		
Zon op spoorwegberm			X	
Zon boven snelweg	1	1		
Zon op geluidsschermen NZ/OW	1	0		
Wind				
Wind op land:	Langs snelwegen			X
	Langs spoorwegen			X
	Als icoon op het circuit	0	1	
	Langs het Noordzeekanaal	1	0	
	Langs bedrijventerreinen	1	0	

SCENARIO 2: Kostenefficiënt			
Bouwsteen	# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon			
Zon op grote daken	3	0	
Zon op parkeerplaatsen	1	0	
Zon op spoorbermen			X

Zon op agrarische grond:	Langs bedrijfsterrein			X
	Binnen 3km MS-netwerk			X
Zon op stortplaatsen				X
Wind				
Windturbines: op en rondom industrie				X

SCENARIO 3: Nieuw energielandschap				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op grote daken		1	0	
Zon op agrarische grond:	Strandwallen	0	1	
	Veenlandschap			X
	Rondom recreatie			X
	Op stelling van Amsterdam	1	1	
	Jong duinlandschap	0	3	
	Tuinbouwgebieden			X
Zon op gevel				X
Zon op waterwingebied		0	1	
Zon boven snelweg		1	0	
Zon op dijken		1	0	
Wind				
Zoekgebied wind:	Langs stadsranden	0	3	
	Langs kanalen	1	0	
	Langs oude oer ijdijken			X